

Ignasi Mayol: l'Eivissa perduda

MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA

Centre d'Estudis Locals de Mataró

Ignasi Mayol Pasant (1875–1948): Una mirada fotogràfica a l'Eivissa de la postguerra

Ignasi Mayol Passant va néixer a Mataró l'any 1875 i hi morí el 1948. Enginyer industrial i professor de dibuix, exercí també com a director de la Caixa d'Estalvis de la ciutat. Gran apassionat de l'excursionisme, recorregué Catalunya, Espanya i diversos països europeus des de principis del segle XX, documentant els seus viatges amb la càmera fotogràfica. El seu llegat, format per prop de dues mil imatges d'un gran valor documental, es conserva avui al Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró.

Entre aquestes fotografies destaquen les que va fer a Eivissa, probablement a inicis dels anys quaranta. Constitueixen una font etnogràfica excepcional per entendre la transició de l'illa d'una societat agrària tradicional cap a una incipient destinació turística, en plena postguerra espanyola i autarquia franquista.

La topografia social de l'Eivissa d'aquells anys es distribuïa amb claredat geogràfica. A Dalt Vila s'hi concentraven les famílies establertes de sempre: propietaris rurals, funcionaris, clergat i la gent de posició. A la Marina, barri burgès i comercial vinculat al port i al comerç de la sal, convivien armadors, banquers i obrers en un espai de fronteres socials difuses. I a Sa Penya, el barri popular per excel·lència, hi vivien mariners, pescadors i estibadors.

Les imatges capturen amb nitidesa els usos i costums de l'època. A la fotografia de la processó, les dones llueixen mantellina i gonella negra, indumentària tradicional consolidada des de mitjans del segle XIX. En una altra imatge, al Portal de ses Taules, una dona amb vestit llarg tradicional i càntir contrasta amb l'home al seu costat, que porta barret i vestit d'estil europeu: una metàfora visual del temps de canvi que s'acostava.

Als anys quaranta, Eivissa era encara una societat d'autosubsistència rural. Tanmateix, ja hi arribaven els primers visitants estrangers —especialment alemanys i anglesos—, atrets per la bellesa de l'illa i el baix cost de la vida. Era un turisme elitista i minoritari, on els habitants locals convivien amb forasters de costums desconeguts. Aquella dècada no era sinó el preludi del que esclataria als anys cinquanta, quan artistes, bohemis i intel·lectuals accelerarien una transformació que canviaria per sempre l'estructura social de l'illa.

Les imatges d’Ignasi Mayol ens mostren una Eivissa estamental, profundament religiosa, patriarcal i rural, que lluitava per la supervivència econòmica alhora que s'obria tímidament a un món exterior. Ben aviat, aquella obertura es convertiria en un tsunami que transformaria radicalment l'illa, passant d'una economia de subsistència a una de serveis. Les fotografies són, en definitiva, el testimoni d'un món que s'esvania en el precís moment que era fotografiat.

https://masmm.org/

